

Lesújtó a munkaerőhiány Romániában

Nehezen található munkás, a hazai cégek külföldi leányvállalattal orvosolhatnák a problémát

Eddig ismeretlen méretű munkaerőhiány gyötri az országot. Ennek hátterében több tényező – a gyenge szakoktatás, az alacsony bérezés, valamint a kivándorlás – állhat. Geréb László székelyudvar helyi közgazdással jártuk körül a témát.

FOTÓ: THOMAS CÂMPEAN

Munka után kutatva. A fiatalok számára Németország, Franciaország, Olaszország a legkedveltebb célpont

Már a viszonylag jól fizető vállalatok is nehezen találhatnak megfelelő munkaerőt. Egyre több a vállalkozó kedvű, jól képzett hazai szakember, aki – a magasabb fizetések, valamint a jobb élet színvonal miatt – a nyugati országokban dolgozik. A romániai cégek a közel- és távolkeleti munkavállalók számára tudnak vonzóak lenni, onnan csábítanának Romániába munkaerőt, míg a hazaiak Nyugatra vándorolnak a jobb megélhetés reményében.

A fejlettebb régiókban nagyobb a munkaerőhiány, mint a kevésbé fejlettekben. Az országon belüli mobilitás nem minden területen működik. Geréb László (portrékon) elmondása szerint az információs technológiák, tehát az IT ágazat területén tapasztalható a legnagyobb munkaerő mozgíthatóság. Ez abban nyilvánul meg, hogy az egyetemi városokból kialakuló IT központok a számítástechnikában ügyes fiatalokat elcsalogatják. „A székelyföldi informatikusokat elsősorban Kolozsvár, Nagyszeben és Marosvásárhely szívja el” – mondta a székelyudvarhelyi szakember.

A munkaerő egyre inkább a nagyvárosokban összpontosul. A fiatalok számára a mezővárosok, a kisvárosok, illetve a falvak nem tudnak kellően hívogatóak maradni. A közgazdász szerint ezek a települések nincsenek halálra ítélve, csak profiltisztításra. Ez azt jelenti, hogy feltehetőleg azok a cégek maradnak majd meg, amelyek profi menedzsmenttel rendelkeznek, tevékenységüket nyereségesen tudják tenni, valamint tisztességes fizetést biztosítanak.

Gyenge szakoktatás

A rendszerváltás óta visszatérő probléma a hiányos, illetve gyenge minőségű szakoktatás. Ez a munkaerőpiacra is kivetíti negatív hatását. „Egyre nehezebb szakmunkást találni, főként olyan speciális munkakörökre, amikhez bizonyos szakmai tudás is szükséges” – magyarázza Geréb. A végzettség nélkül is művelhető fizikai megterhelést igénylő állások hamarabb betelnek. A régi szakiskolai oktatást felszámolták, visszaépülése pedig lassú folyamat, emiatt fogy a képesített munkaerő. A közgazdász szerint nem csupán a képzés, hanem az iskolák és a munkaerőpiac közötti kapcsolat is megszakadt. Ezt próbálja újjáépíteni az utóbbi években bevezetett duális képzés, amely azonban csak apróképpen fejti ki pozitív hatását. A kettős oktatást a bonyolult törvényi előírások hátráltatják.

A munkaerő-foglalkoztatási hivatalok által szorgalmazott képzések csak részleges megoldást nyújthatnak. Nem reális igényt próbálnak orvosolni, csupán a törvény által előírt kötelezettségeiknek tesznek eleget. A képzés befejeztével a résztvevők egy papírt kapnak, azonban sem a tudás, sem a munkahely nem garantált. „Legtöbb esetben ez csak diplomagyárrá silányuló kezdeményezés marad” – fűzi hozzá a szakember.

Sokkal sikeresebbek azok a felnőttkori képzések, illetve átképzések, amelyeket vállalatok rendelnek meg, hiszen a tanfolyam végén a személyek biztos munkát kapnak.

Drágul a hazai munkaerő

A munkaerőhiány szorosan összefügg az alacsony jövedelemmel. A külföldi munkavállalók közül sokan nem tudnak szülőföldjükön, végzettségüknek megfelelően elhelyezkedni, mások csak szerencsét próbálnak. De a legtöbben – főként a kétkezi munkások – a fizetség miatt keresnek állást a határon túl.

Az utóbbi években a romániai bérek erőteljes növekedésnek indultak, amelyek akár megoldást is jelenthetnének a problémára. „Csak az elmúlt két évben 25 százalékkal nőtt az átlagbér” – mondta a közgazdász. Tehát van bizonyos szintű bérfelzárkózás, amely

javarészt a jelentős állami fizetésemelésekkel magyarázható. A gazdaságot nézve tehát egyre drágább a hazai munkaerő.

Ellenben a nyugati országokat is hasonló munkaerőhiány sújtja, és bár nem ilyen mértékben, de ott is növekszik a kereset. „Emiatt a fejlettebb államok elszívó hatása továbbra is jelentős” – tette hozzá Geréb. Fontos megjegyezni, hogy még mindig ötször alacsonyabb Romániában egy alkalmazott óránkénti költsége, mint az Európai Unió fejlettebb államaiban. Továbbá a minimálbér növelése azért képes ilyen jelentős hatást gyakorolni, mivel a munkavállalók magas százaléka a minimális keresettel rendelkezik.

Perifériára szorulva

„Az Európai Unió az áru, a tőke és a munkaerő szabad mozgását tette lehetővé, amit eleinte hatalmas szabadságjognak éltünk meg. Ez azonban óriási csapda volt” – mondta Geréb László. A nyugat-európai vállalatok, a romániai termékek rovására foglalták el a hazai piacot. A külföldi tőke bejött és felvásárolta az itteni vállalatokat. A gazdasági versenynek a harmadik szegmense pedig a munkaerő elcsábítása lett.

A munkaerőhiány az egész uniót nyomasztja. Egyes országokat jobban, másokat kevésbé. A nyugat-európai országok rend-

pozitívumot, kiaknázza, kihasználja a határterületre szorult országokat. Geréb szerint jelenleg a centrum egyetlen hátránya – ami miatt a periféria még jó tud lenni – a túlszűfoaltság, valamint a magas bűnözési ráta. A határterület ezzel szemben a nyugalom szigete. „Ellenben a kalandvágyó, jövedelemre éhes, saját magát megvalósítani akaró fiataloknak nem álma, hogy a periférián, a nyugalom szigetén éljenek. A centrum elszívja a tehetős, tenni akaró embereket” – fogalmazott Geréb.

Egyre gyakoribb, hogy az egyetemet végzett, szakmát tanult tehetséges fiatalok a képzés után azonnal külföldön keresnek munkát. A romániaiak számára Németország, Franciaország, Olaszország és Nagy-Britannia a legkedveltebb célpont. A határon túli munkások száma a 2007-es uniós csatlakozást követően jelentősen emelkedett. Becslések szerint legalább 3 millió román állampolgár él külföldön hosszabb-rövidebb időtartamig.

Van megoldás

A szakember szerint a problémára létezik megoldás: a romániai cégeknek leányvállalatot kell nyitniuk Németországban, Angliában, tehát egy nyugati fejlett államban. Ha az alkalmazottakban a magasabb fizetés iránti igény felmerül,

A munkaerő egyre inkább a nagyvárosokban összpontosul. A fiataloknak a mező- és a kis városok, illetve a falvak nem tudnak kellően hívogatóak maradni. Ezek a települések nincsenek halálra ítélve, csak profiltisztításra.

szerint a kelet-európaiak terhére biztosítják munkaerő-szükségleteiket. „Ez ellen nincs mit tenni, ez a centrum-periféria viszonyrendszer” – magyarázta a szakember. A központ elszív minden

FOTÓ: PÁL ÁRPÁD

Geréb László szerint az elmúlt két évben 25 százalékkal nőtt az átlagbér

külföldön ugyanannál a vállalatnál helyezkedhetnek el, amelynél korábban dolgoztak. Így a cég nem veszíti el szakképzett munkásait, valamint két lábon áll. Ehhez a vállalatnak csak egy kiváló kapcsolati személyt kell találnia az adott országban, aki beindítja az ottani ügyeket. Közben ez a munkavállalónak is biztonságérzetet nyújt, hiszen hazaköltözés esetén sem marad állás nélkül. A munkások fél évet itthon, fél évet pedig külföldön dolgozhatnak.

A székelyudvarhelyi közgazdász elmondta: mintegy tíz székelyföldi vállalatnak nyitották már meg németországi leányvállalatát, ezek a kezdeményezések mind sikerrel jártak. Az üzemek megtartották szakembereiket, miközben jó munkalehetőséget biztosítanak számukra. „Két-három év alatt olyan cégeink lettek, amelyek már több millió eurós projektekkel dolgoznak, miközben néhány éve még azon gondolkodtak, hogy hazai vállalatukat is be kell zárniuk, mivel minden szakemberük elment” – magyarázta Geréb László.